

**WYMAGANIA
EDUKACYJNE
Z GEOGRAFII
KLASA I
GIMNAZJUM**

2012

mgr Fijał Tomasz

Wymagania edukacyjne

WYMAGANIA KONIECZNE obejmują 70 % wymagań podstawowych, są to:

- wiadomości i umiejętności, pozwalają wykonywać proste zadania z życia codziennego (zawodowego) stosownie do wieku.

Spełnienie **wymagań koniecznych** uprawnia do oceny dopuszczającej.

WYMAGANIA PODSTAWOWE obejmują elementy treści o charakterze elementarnym, możliwe do opanowania przez przeciętnego ucznia czyli są:

- najbardziej przystępne
- najprostsze i najbardziej uniwersalne
- najpewniejsze naukowo i najbardziej niezawodne
- niezbędne na danym etapie kształcenia
- niezbędne na wyższych etapach kształcenia
- bezpośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności ucznia

WYMAGANIA ROZSZERZAJĄCE obejmują elementy treści:

- umiarkowanie przystępne
- bardziej złożone i mniej typowe
- w pewnym stopniu hipotetyczne
- przydatne, ale nie niezbędne na danym etapie kształcenia
- przydatne, ale nie niezbędne na wyższych etapach kształcenia
- pośrednio użyteczne w pozaszkolnej działalności uczniów

Wymagania rozszerzające obejmują czynności wspierające tematy podstawowe rozwijane na wyższym etapie kształcenia. W następnej klasie mogą być zaliczone do treści podstawowych

Spełnieniu **wymagań podstawowych i rozszerzających** uprawnia ucznia do oceny dobrej

WYMAGANIA DOPEŁNIAJĄCE obejmują elementy treści:

- trudne do opanowania
- najbardziej złożone i unikatowe
- twórcze naukowo i oryginalne
- wyspecjalizowane ponad potrzeby głównego kierunku nauki szkolnej na danym etapie i na wyższych etapach kształcenia

Wymagania dopełniające to umiejętności złożone o charakterze problemowym i zaliczane są do najwyższej kategorii celów nauczania

Spełnienie **wymagań podstawowych, rozszerzających, dopełniających** oraz uprawnia ucznia do oceny bardzo dobrej

WYMAGANIA WYKRACZAJĄCE – obejmują treści pozaprogramowe i zależą od indywidualnych zainteresowań ucznia, nie należą do treści poznawanych w danej klasie

Spełnienie **wymagań podstawowych, rozszerzających, dopełniających** oraz **wykraczających** uprawnia ucznia do oceny celującej.

Zakres treści dla którego ustala się wymagania nie może być zbyt wąski ani zbyt szeroki. Właściwy zakres obejmuje od kilku lekcji do jednego działu programowego

Zestawienie wymagań edukacyjnych

Uwzględniając	Uczeń spełnia wymagania programowe				
	Podstawowe		Ponadpodstawowe		Celujący
	Dopuszczający	Dostateczny	Dobry	Bardzo dobry	
Zakres	Braki	Bez braków	Braki	Bez braków	Sam wykracza poza program
Poprawność	Błędy	Bez błędów	Błędy	Bez błędów	Biegle
Samodzielność	Z pomocą nauczyciela	Samodzielnie	Z pomocą nauczyciela	Samodzielnie	Twórczo Samodzielnie
Norma ilościowa na stopień szkolny	70 % wymagań podstawowych	90% wymagań podstawowych	80 % punktów z wymagań podstawowych 50% punktów z wymagań ponadpodstawowych	90 % punktów wymagań podstawowych 80% punktów z wymagań ponadpodstawowych	

Źródło: opracowanie na podstawie publikacji B. Niemiecki (WOM Kraków 2000 – doradca metodyczny U. Kisiel – Dorohinicka)

Kryteria stanowienia wymagań programowych

Kryteria	Wymagania	
	Podstawowe: wiadomości i umiejętności	Ponadpodstawowe: wiadomości i umiejętności
Przystępność	Bardzo łatwe, łatwe	Trudne i bardzo trudne
Użyteczność	Praktyczne, przydatne życiowo	Teoretyczne, naukowe, mniej przydatne życiowo
Niezbędność wewnątrzprzedmiotowa	Bazowe dla przedmiotu	Rozszerzające podstawy przedmiotu
Niezbędność międzyprzedmiotowa	Umożliwiają uczenie się innych przedmiotów	Pogłębiające interdyscyplinarność lub swoistość
Niezawodność	Pewne, sprawdzone, wdrożone w praktyce	Hipotetyczne, problematyczne

**Wymagania edukacyjne dla uczniów klasy pierwszej
gimnazjum na podstawie podręcznika „Geografia bez tajemnic - Ziemia” oraz programu
nauczania autorstwa Dudek E., o numerze dopuszczenia 120/1/2009 –Wydawnictwo
edukacyjne „WIKING”**

L.p.	Dział programowy	Wymagania programowe	Ocena	Zagadnienia
1	Kształt i rozmiary Ziemi. Orientacja na Ziemi	Podstawowe	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - Przedstawić argumenty i dowody potwierdzające kulisty kształt Ziemi - Przedstawić długość: równika, jednego południka - Wyznaczyć kierunki główne i pośrednie na globusie - Dokonać podziału Ziemi na półkulę wschodnią i półkulę zachodnią - Dokonać podziału Ziemi na półkulę północną i półkulę południową - Odróżnić południki od równoleżników
			dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> - powyższe - Odróżnić siatkę kartograficzną od geograficznej - Wyjaśnić dowody kulistości Ziemi
		Ponadpodstawowe	dobry	<ul style="list-style-type: none"> - Wykazać zniekształcenia siatki kartograficznej - Oznaczyć położenie geograficzne wybranego punktu na mapie świata i na mapach konturowych z dokładnością do 1° - Wyznaczyć południk miejscowy przy pomocy gnomonu
			Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> - Oznaczyć położenie geograficzne wybranego punktu na mapie Polski z dokładnością 1°. - Zaznaczyć na mapie kontynentów i mapie Polski punkty, znając ich współrzędne geograficzne - Odczytać i zapisać współrzędne geograficzne dowolnego punktu według oznaczeń międzynarodowych - posługuje się mapą topograficzną w terenie - planuje wycieczkę turystyczną za pomocą map, planów i innej literatury

L.p.	Dział programowy	Wymagania programowe	Ocena	Zagadnienia
2	Obraz Ziemi – Mapa - praktyczne zastosowanie informacji geograficznych	Podstawowe	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - obliczyć odległość w terenie, posługując się skalą mapy - odróżnić plan od mapy - odróżnić mapę ogólnogeograficzną od tematycznej - wymienić rodzaje skali
dostateczny			<ul style="list-style-type: none"> - odczytać na mapie hipsometrycznej wysokości bezwzględne - przeliczyć skalę liczbową na mianowaną - przeliczyć skalę mianowaną na liczbową - wykorzystać podziałkę liniową do pomiarów na mapie - odczytać wysokości bezwzględne na mapie poziomicowej - wskazać właściwą mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych 	
<i>Ponadpodstawowe</i>		dobry	<ul style="list-style-type: none"> - obliczyć skalę mapy, znając odległość w terenie i na mapie - obliczyć różnicę wysokości bezwzględnej na mapie poziomicowej i na mapie hipsometrycznej - wykonać profil terenu na podstawie rysunku poziomicowego 	
		Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> - wykazać znaczenie skali mapy w przedstawieniu różnych informacji na mapie - rozpoznać formy rzeźby terenu na podstawie mapy poziomicowej - rozpoznać typy rzeźby terenu na mapie hipsometrycznej - orientować plan w terenie według obiektów - identyfikować obiekty geograficzne na fotografiach i na mapach topograficznych 	

L.p.	Dział programowy	Wymagania programowe	Ocena	Zagadnienia
3	Ruchy Ziemi i ich konsekwencje	Podstawowe	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - Podać kierunek obrotu Ziemi wokół swej osi - Podać czas obrotu Ziemi wokół swej osi - Wyjaśnić następstwo dnia i nocy jako skutek ruchu obrotowego - Podać czas jednego obiegu Ziemi wokół Słońca - Podać daty rozpoczęcia astronomicznych pór roku na półkuli północnej i południowej - Podać długość trwania dnia i nocy na równiku w ciągu roku
dostateczny			<ul style="list-style-type: none"> - powyższe - Identyfikować moment górowania Słońca z momentem południa na południku miejscowym - Odczytać czas strefowy na mapie stref czasowych na Ziemi. - Podać kąt i kierunek nachylenia osi ziemskiej do płaszczyzny orbity - Wyjaśnić różnicę w długości trwania roku kalendarzowego raz na cztery lata - Wyjaśnić zależność między wysokością Słońca nad horyzontem, a ilością energii słonecznej dochodzącej do powierzchni Ziemi. - Wskazać granice stref oświetlenia na Ziemi - Wyjaśnić zjawisko dnia i nocy polarnej. - Odróżnić układ heliocentryczny od układu geocentrycznego - Objąć naukowe i praktyczne znaczenie odkrycia Mikołaja Kopernika 	

	Ruchy Ziemi i ich konsekwencje	Ponadpodstawowe	dobry	<ul style="list-style-type: none"> - powyższe - Obliczyć prędkość kątową Ziemi w czasie ruchu obrotowego - Wskazać na globusie moment wschodu, południa i zachodu Słońca w czasie ruchu obrotowego - Wyjaśnić zależność między czasem miejscowym, a długością geograficzną. - Wyznaczyć różnicę długości geograficznej na podstawie różnicy czasów miejscowych - Wyjaśnić konieczność ustalenia obszarów czasu urzędowego na terytorium niektórych państw. - Odróżnić czas miejscowy, strefowy i urzędowy. - Określić przesuwanie się miejsc wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku. - Przedstawić na rycinach oświetlenie Ziemi w dniach rozpoczęcia astronomicznych pór roku
			Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> - powyższe - Obliczyć czas miejscowy danego południka na podstawie różnicy długości geograficznej. - Wyjaśnić zmiany długości dnia i wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu roku - Wyjaśnić dowody ruchu obiegowego wokół Słońca - Odróżniać strefy oświetlenia Ziemi na podstawie długości trwania dnia i nocy oraz wysokości i kierunku górowania Słońca. - Ustalić datę przy przekraczaniu linii zmiany daty

L.p.	Dział programowy	Wymagania programowe	Ocena	Zagadnienia
4	Wybrane zagadnienia geografii fizycznej - litosfera – czynniki kształtujące rzeźbę terenu	Podstawowe	dopuszczająca	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpoznać wybrane okazy skał: magmowych i osadowych (granit, bazalt, wapień, sól kamienna, piasek, żwir glina, piaskowiec - Odczytać treść tablicy stratygraficznej - Opisać następstwa wybuchu wulkanu - Opisać skutki trzęsień ziemi - Odczytać na mapie hipsometrycznej wysokości bezwzględne - Zdefiniować pojęcia pogoda i klimat - Wymienić składniki pogody i klimatu - Wskazać na mapie klimatycznej zasięgi stref klimatycznych - Wskazać na mapie największe systemy rzeczne na Ziemi. - Wskazać na mapie zasięgi formacji roślinnych
			dostateczny	<ul style="list-style-type: none"> - powyższe - Odtworzyć przeobrażenie skał w cyklu skałotwórczym - Odróżniać skamieniałości od skał - Podać przykłady współczesnych procesów geologicznych - Odróżnić wietrzenie fizyczne od chemicznego - Określić względny wiek fałdowań górskich - Podać przyczyny trzęsień Ziemi - Określić położenie fizyczno – geograficzne kontynentów na Ziemi. - Wskazać na mapach kontynentów i odczytać nazwy wielkich form ukształtowania powierzchni - Wymienić czynniki kształtujące klimat - Opisać cyrkulację pasatową i monsunową na Ziemi - Odczytać diagramy klimatyczne - Wykonać na podstawie danych diagramy klimatyczne - Wymienić rodzaje zasilania rzek - wskazać na mapie największe jeziora i obszary pojezierne na Ziemi.

		Ponadpodstawowe	dobry	<ul style="list-style-type: none"> - Podać główne pierwiastki tworzące Ziemię - Wyjaśnić proces wietrzenia i erozji - Podać przykład form powierzchni Ziemi powstałe w wyniku erozji rzecznej, lodowcowej, eolicznej - Wskazać na mapie świata główne obszary sejsmiczne - Porównać wielkość powierzchni lądów i kontynentów - Zmierzyć i opisać podstawowe składniki klimatu - Podać przykłady oddziaływania czynników klimatotwórczych na kształtowanie się cech klimatu - Wykazać zależności między ciśnieniem atmosferycznym, temperaturą powietrza i opadami na Ziemi - Wyjaśnić związki między typem zasilania i typem rzek - Opisać typowe formacje roślinne
			Bardzo dobry	<ul style="list-style-type: none"> - powyższe - Opisać skład chemiczny poszczególnych geosfer - Wyjaśnić główne etapy cyklu skałotwórczego - Wykazać związki między strefami sejsmicznymi, a występowaniem czynnych wulkanów - powyższe - Opisać i wyjaśnić cyrkulację powietrza na Ziemi - Wykazać na przykładach zależność gospodarczej działalności człowieka od warunków klimatycznych - Opisać roczny przebieg temperatury powietrza i sum opadów miesięcznych w każdej ze stref klimatycznych - Wykazać na przykładach współzależności między formacją roślinną, warunkami klimatycznymi i glebami. - powyższe - Podać przykłady współzależności między strefami powłoki ziemskiej.

Testy:

1. Przeliczanie skali
2. Obliczanie czasu na Ziemi
3. Mapa fizyczna Europy